

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА ДРУГОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Статус дисципліни	вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс / 3 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин (54 аудиторних годин, 66 годин СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	українська/англійська
Інформація про керівника курсу/ викладачів	к.пед.н., доцент. КТППAM Поличева Юлія Володимирівна
Розміщення курсу	Матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному Кампусі, створено Google Classroom https://classroom.google.com/u/3/c/MTQ5MzAyMDg3NzM1

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Практична граматики другої англійської мови» належить до вибірових дисциплін факультетського каталогу для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за освітніми програмами «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» та «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька».

Метою освітнього компонента «Практична граматики другої англійської мови» є формування і систематизація у студентів навичок використання граматичних (морфологічних і синтаксичних) засобів англійської мови в залежності від комунікативної ситуації, а також поглиблення й розширення знань про граматичні явища і процеси, отримані під час вивчення дисципліни «Зіставна граматики»

Засвоєння освітнього компонента "Практична граматики другої англійської мови" передбачає формування граматичної компетентності, що дозволяє користуватися граматичними ресурсами англійської мови, володіючи необхідним рівнем граматичної правильності в усній та письмовій комунікації; сприяє формуванню умінь зіставного аналізу граматичних одиниць морфологічного рівня мови, усвідомленню мовних явищ, які вивчаються та процесів, що їх зумовлюють, це дає можливість на конкретному мовному матеріалі показати шляхи критичного осмислення мовних фактів та явищ та сприяти розвитку аналітичного

мислення студентів як передумови ефективного здійснення подальших наукових лінгвістичних досліджень.

Предмет освітнього компонента «Практична граматики другої англійської мови» становлять вивчення граматичних явищ англійської мови та формування у здобувачів навичок їхнього використання у мовленнєвій і професійній практиці перекладача.

У результаті засвоєння освітнього компонента «Практична граматики другої англійської мови» формується низка загальних і фахових компетентностей:

- формування у студентів здатностей учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 05);
- працювати в команді та автономно (ЗК 08); спілкуватися іноземною (англійською) мовою (ЗК 09);
- застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 11);
- використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні (ФК 02);
- вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя на рівні передбаченому силабусом (ФК 06))
- ; надавати консультації з дотримання норм літературної англійської мови та культури мовлення в межах опанованого лексико-граматичного матеріалу (ФК 11),
- а також усвідомлювати засади і технології створення текстів різних жанрів і стилів державною та англійською мовами (ФК 09).

Успішне опанування освітнього компонента «Практична граматики другої англійської мови» передбачає такі *програмні результати навчання*:

- **ПРН 8:** знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності;
- **ПРН 10:** знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- **ПРН 12:** аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- **ПРН 16:** знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

2. Дисципліна «Практична граматики другої англійської мови» є вибіркоvim освітнім компонентом з факультетського каталогу, та ґрунтується на знаннях та уміннях, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння нормативної дисципліни «Друга англійська мова». Пререквізитом для засвоєння дисципліни є володіння англійською мовою на рівні не меншому, ніж А1.

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять		Контрольні заходи	
	кредитів	годин	практичні	СРС	МКР	Семестрова атестація
Денна	4	120	54	66	-	Залік

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Сітко А.В. Практична граматики англійської мови. Кн. 2 + CD. Навч. посіб. 2-ге вид. Вінниця: Нова Книга, 2013.
2. Aikhenvald, A. Y. The art of grammar: a practical guide. Oxford: Oxford University Press, 2015.
3. Yule G. Oxford practice grammar - Advanced: With answers: With tests. Oxford: Oxford University Press, 2017.

Допоміжна:

1. Liu D. Describing and explaining grammar and vocabulary in ELT: Key theories and effective practices. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2014.
2. Rambaud M. G., Moreno A. I., Hoste V. On the architecture of words: Applications of meaning studies. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2015.

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус освітнього компонента «Практична граматики другої англійської мови» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, необхідні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського і світового науково-освітнього простору фахівців ступеня бакалавра з філології. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого й антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такій послідовності здобувачі вищої освіти можуть отримати професійні знання, необхідні для кожного етапу здійснення навчальної діяльності.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача й здобувачів з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються такі методи: 1. Репродуктивний метод; 2. Проблемно-пошуковий метод. 3. Інтерактивні методи. 4. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. 5. Самостійна робота.

Усі методи і форми навчання орієнтовані на стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів, їхньої активності на заняттях, самостійної роботи та креативного мислення, що є визначальними факторами мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення кредитного модуля «Практична граматики другої англійської мови».

№ ПЗ	Тема	Аудитор ні години
---------	------	-------------------------

1-2	Розділ 1. Морфеми. Типи морфем. Класифікації морфем в англійській мові. Семантика і функції морфем в англійській мові <u>Зміст практичних занять:</u> виконання практичних вправ (здійснення словотвірного аналізу, виконання вправ по типу Word formation) СРС: здійснення словотвірного аналізу, виконання вправ по типу Word formation	4
3-4	Розділ 2. Самостійні частини мови. Іменник як основна частина мови. Категорії іменника. <u>Зміст практичних занять:</u> виконання вправ (аналіз іменників відповідно до їхніх граматичних категорій, переклад прямий і зворотний) СРС: виконання вправ (аналіз іменників по категоріям, переклад прямий і зворотний) – OXFORD GRAMMAR (Р. 76 + 4 уривки на переклад з По і Лавкрафта (2 уривки по 15 речень англійською і українською))	4
5	Артикль як частина мови. Типи і функції артиклів у висловленні. <u>Зміст практичних занять:</u> виконання вправ (додати пропущенні артиклі і обґрунтувати вибір, виправити помилки вживання артиклів, прямий і зворотний переклад) СРС: виконання вправ (додати пропущенні артиклі і обґрунтувати вибір, виправити помилки вживання артиклів, прямий і зворотний	4

	переклад) – Oxford Grammar (p.74 – 77) + FCE use of English 1 (по артиклям) + 25 речень англійською (вставити пропущені артиклі) з Бірса, Діка, Лавкрафта + 25 з них же на переклад	
6-7	Прикметник як самостійна частина мови. Ступені порівняння. Типи порівняльних структур в англійській мові. <u>Зміст практичних занять:</u> виконання вправ (побудувати ступені порівняння, розкрити дужки і вжити порівняльну структуру, виправити помилки вживання порівняльних структур, прямий і зворотний переклад) СРС: виконання вправ (побудувати ступені порівняння, розкрити дужки і вжити порівняльну структуру, виправити помилки вживання порівняльних структур, прямий і зворотний переклад) Practice grammar advanced p. 112, Ex. 8,9	4
8-9	Прислівник як самостійна частина мови. Місце прислівника в структурі англійського речення. Підсилювальні прислівники. <u>Зміст практичних занять:</u> виконання вправ (розкрити дужки і розставити прислівники у реченні, обґрунтовуючи вибір, визначити тип прислівника і його роль у реченні, прямий і зворотний переклад) СРС: виконання вправ (розкрити дужки і розставити прислівники у реченні, обґрунтовуючи вибір, визначити тип прислівника і його роль у реченні, прямий і зворотний переклад) Practice grammar advanced p. 116, 118, Ex. 15, 17, 18, 20, 21	4
10-11	Модальні дієслова. Семантика і функції модальних дієслів у реченні <u>Зміст практичних занять:</u> виконання вправ (добір модального дієслова в залежності від мети і стилю висловлювання, виправлення помилок вживання модальних дієслів, прямий і зворотний переклад) СРС: виконання вправ (добір модального дієслова в залежності від мети і стилю висловлювання, виправлення помилок вживання модальних дієслів, прямий і зворотний переклад) FCE 2 Unit 3, Роздатка на переклад	4

12	Умовний спосіб. Типи реалізації умовного способу в англійській мові <u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (відпрацювання структур умовного способу, вибір структури умовного способу в залежності від мовленнєвої ситуації, прямий і зворотний переклад) СРС: виконання вправ (відпрацювання структур умовного способу, вибір структури умовного способу в залежності від мовленнєвої ситуації, прямий і зворотний переклад) Каушанська переклад 30 речень	4
13	Розділ 3. Службові частини мови Характеристика службових частин мови. Вживання службових частин мови при побудові речень	4

	<u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (виправлення помилок оформлення речень – добір відповідної службової частини мови, об'єднання простих речень у складні і добір відповідної службової частини мови) СРС: виконання вправ (виправлення помилок оформлення речень – добір відповідної службової частини мови, об'єднання простих речень у складні і добір відповідної службової частини мови) Ще один посібник з граматики – стр. 46 – 53, Oxford Grammar – стр. 215 – 220, 20 речень на переклад з/на англ (По, Лавкрафт, Оруелл)	
23	Розділ 4. Синтаксис і пунктуація <i>Cleft sentence</i>. Особливості структури. Типи cleft sentences. Особливості перекладу таких речень. <u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (Визначення типу cleft sentence, переклад на англійську мову) СРС: виконання вправ (визначити тип cleft sentence, заповнити пропуск, прямий переклад) (Омельяненко, Ситнікова, р. 5-9, Вправи 1,2, 3,4, 5, 7, 8)	4
24	Просте речення. Типи еліптичних конструкцій у простому реченні. Fronting. <u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (характеризування типів простих речень, характеризування типів еліптичних речень) СРС: виконання вправ (характеризування типів простих речень, характеризування типів еліптичних речень) Oxford Grammar – р. 221, Омельяненко, Ситнікова, с. 19-20,	4
25	Просте речення. Типи еліптичних конструкцій у простому реченні <u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (характеризування типів простих речень, характеризування типів еліптичних речень) СРС: виконання вправ (характеризування типів простих речень, характеризування типів еліптичних речень) Oxford Grammar – р. 221,	4
23	Інверсія як тип структури. Типи інверсій. Функції інверсій у висловленні <u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (визначення і характеристика типу інверсії, прямий і зворотний переклад) СРС: виконання вправ (визначення і характеристика типу інверсії, прямий і зворотний переклад) (Advanced language practice, Unit 13 and 14, Омельяненко, Ситнікова с. 14-18,)	4

24	Складне речення. Типи складних речень. Типи підрядних речень в англійській мові. Пунктуація. <u>Зміст практичних занять</u>: виконання вправ (визначення типу складного речення, визначення типу підрядного речення, проставлення і виправлення пунктуації в складному реченні)	2
----	---	---

	СРС: виконання вправ (визначення типу складного речення, визначення типу підрядного речення, проставлення і виправлення пунктуації в складному реченні) (Advanced language practice, p. 176 – 186)	
26	Узагальнення вивченого матеріалу	2
27	Підвищення рейтингу. Залік.	2
Всього:		54

5. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента передбачає підготовку до аудиторних занять (ознайомлення з рекомендованою літературою, виконання домашніх навчальних завдань) та модульної контрольної роботи. Терміни виконання завдань і форма звітності згідно з п. 7 цього силабусу.

№ ПЗ	Тема	СРС
1-2	Розділ 1. Морфеми. Типи морфем. Класифікації морфем в англійській мові. Семантика і функції морфем в англійській мові <u>Зміст практичних занять:</u> виконання практичних вправ (здійснення словотвірного аналізу, виконання вправ по типу Word formation) СРС: здійснення словотвірного аналізу, виконання вправ по типу Word formation	2
3-4	Розділ 2. Самостійні частини мови. Іменник як основна частина мови. Категорії іменника.	2
5-8	Артикль як частина мови. Типи і функції артиклів у висловленні.	2
9-10	Прикметник як самостійна частина мови. Ступені порівняння. Типи порівняльних структур в англійській мові.	3
11	Прислівник як самостійна частина мови. Місце прислівника в структурі англійського речення. Підсилювальні прислівники.	2
12-13	Модальні дієслова. Семантика і функції модальних дієслів у реченні	3
14-15	Умовний спосіб. Типи реалізації умовного способу в англійській мові	2
16-17	Розділ 3. Службові частини мови Характеристика службових частин мови. Вживання службових частин мови при побудові речень	3
18	Розділ 4. Синтаксис і пунктуація Cleft sentence. Особливості структури. Типи cleft sentences. Особливості перекладу таких речень.	2
19	Просте речення. Типи еліптичних конструкцій у простому реченні.	2

	Fronting.	
20-21	Просте речення. Типи еліптичних конструкцій у простому реченні	3
22-23	Інверсія як тип структури. Типи інверсій. Функції інверсій у висловленні	3
24	Складне речення. Типи складних речень. Типи підрядних речень в англійській мові. Пунктуація.	3
26	Узагальнення та систематизація вивченого матеріалу	4
27	Підготовка до заліку	6
Всього:		66

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти презентують під час практичного заняття або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – *1 тиждень з моменту отримання або згідно з інструкціями викладача*. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше 25 практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський

політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедурю деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за PCO першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях і виконання рубіжного контролю в кінці семестру. *Рейтинг* студентів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за роботу на 25 практичних заняттях (перше заняття не оцінюється).

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
	Робота на практичних заняттях	100	4	25	100
	Всього				100

Відповідь на практичних заняттях.

Практичні заняття мають на меті застосування отриманих знань на практиці. Кожна відповідь студента передбачає виконання практичного завдання з теми.

Ваговий бал за практичне заняття – 4 балів:

- «відмінно» - 4 – 3,6 балів;
- «добре» - 3,5 – 3 бали;
- «задовільно» - 2,9 – 2,4 бали;
- «незадовільно» - 0 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях.

“відмінно” – повне і цілком правильне виконання завдання з урахуванням вивченого матеріалу з даного питання (не менше 90% потрібної інформації)

“добре” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями;

“задовільно” – неповне виконання завдання з урахуванням вивченого матеріалу з даного питання (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

“незадовільно” – незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram/Viber/ WhatsApp) і обов’язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль проводиться на 8 та 15 тижнях весняного семестру як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу здобувачем вищої освіти. Для отримання позитивної оцінки з календарного контролю поточний рейтинг здобувача повинен становити не менше 50% від максимально можливого на час проведення цього контролю.

Критерій		I календарний контроль	II календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	15-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 20 балів	≥ 36 бали

Семестровий контроль у формі заліку проводиться на останньому занятті з освітнього компонента. Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами його роботи протягом семестру, якщо у підсумку він набрав не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Для отримання **підсумкової оцінки** з кредитного модуля необхідно отримати не менше 75% від можливої кількості балів за семестр (60 балів) або не менше 84% від можливої кількості балів за семестр (42 балів) в сумі з написаним модулем (не менше, ніж на 18 балів). Попередня сума балів оголошується на передостанньому практичному занятті, що залишає час студентам для підвищення рейтингу. Остаточна оцінка за залік оголошується на останньому практичному занятті.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На залікову контрольну роботу винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5

цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доц. кафедри ТППАМ к. філол. н. Скобніковою О. В..

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол № 15 від 24.06.2024 р.)

Погоджено МК ФЛ (протокол № 12 від 26.06.2024 р.)

